

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱՅԻ ԺԲ 00.02 «ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
2017 Թ. ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

Հ Ա Ր Ց Ա Շ Ա Ր

1. ՀՀ սահմանադրական իրավունքի, որպես իրավունքի ճյուղի, ընդհանուր բնութագիրը
2. ՀՀ սահմանադրական իրավունքի աղբյուրները
3. ՀՀ սահմանադրության ընդունման և փոփոխման կարգը
4. Սահմանադրության հասկացությունը, իրավաբանական բնույթը և բովանդակությունը
5. Սահմանադրական կարգի հասկացությունը և տեղը ՀՀ սահմանադրական իրավունքի համակարգում
6. Հանրային ծառայության հասկացությունը և տեսակները
7. Մարդու և քաղաքացու սահմանադրաիրավական կարգավիճակը ՀՀ-ում
8. Եվրոպական Միության կառուցվածքը և նրա իրավասությունները
9. Եվրոպական խորհրդի կազմը և ձևավորման կարգը
10. Եվրոպական Միության իրավունքի, ներպետական իրավունքի և միջազգային իրավունքի հարաբերակցությունը
11. Եվրոպական Միության իրավունքի աղբյուրների հասկացությունը և դասակարգումը
12. Եվրոպական համայնքների և Եվրոպական Միության կազմավորման հիմնական փուլերը
13. 1997թ. Ամստերդամի պայմանագիրը
14. Մարդու իրավունքների պաշտպանության եվրոպական համակարգը
15. Եվրոպական Միության իրավունքի գերակայության սկզբունքը
16. Եվրոպական Միության անդամ պետությունների ոստիկանության և դատական մարմինների համագործակցությունը քրեաիրավական ոլորտում
17. «Եվրոպական իրավունք» հասկացության բնորոշումը
18. Մասստրիխտի պայմանագիրը և Եվրոպական Միության կազմավորումը
19. Եվրոպական Միության հանրային ծառայության ձևավորման պատմությունը
20. Եվրոպական իրավունքի նորմերի դատական պաշտպանությունը
21. Եվրոպական հանձնաժողովի կազմը, ձևավորման կարգը և իրավասությունը
22. Առաջնային իրավունքի աղբյուրները Եվրոպական իրավունքում
23. Եվրոպական խորհրդարանը և նրա տեղը Եվրոպական Միության ինստիտուցիոնալ համակարգում
24. Եվրոպական Միության դատական համակարգի ձևավորման և գործունեության կարգը
25. Վարչաիրավական հարաբերությունների առանձնահատկությունները
26. «ՀՀ մունիցիպալ իրավունք» հասկացությունը, առարկան և մեթոդը
27. ՀՀ մունիցիպալ իրավունքի համակարգը
28. ՀՀ վարչական իրավունքի սուբյեկտների հասկացությունը և համակարգը
29. ՀՀ մունիցիպալ իրավունքի աղբյուրները

30. Վարչաիրավական նորմերի հասկացությունը և առանձնահատկությունները
31. ՀՀ վարչական իրավունքի աղբյուրները
32. ՀՀ վարչական իրավունքի առարկան
33. Մունիցիպալ-իրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները
34. Վարչաիրավական հարաբերությունների տեսակները
35. Վարչաիրավական պատասխանատվության հասկացությունը և առանձնահատկությունները
36. Մունիցիպալ իրավունքի տեղը ՀՀ իրավական համակարգում
37. Վարչական իրավախախտման հասկացությունը և հատկանիշները
38. Վարչաիրավական հարաբերությունների հասկացությունը և տեսակները
39. Դատավորների սահմանադրաիրավական կարգավիճակը ՀՀ-ում
40. Դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հիմքերը և ընթացակարգը
41. Սահմանադրական դատարանի իրավական կարգավիճակը, կազմավորման կարգն ու անկախության երաշխիքները
42. ՀՀ դատախազության կազմակերպման և իրավասության սահմանադրական հիմունքները
43. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերի վարույթի խնդիրները և սկզբունքները
44. ՀՀ սահմանադրական դատարանի լիազորություններն ու դրանց իրականացման առանձնահատկությունները
45. Դատական իշխանության ինքնակառավարման մարմինները ՀՀ-ում
46. Բարձրագույն դատական խորհրդի կազմավորման կարգն ու իրավասությունը
47. Վարչական պատասխանատվության իրավական հիմքերը
48. ՀՀ տարածքային կառավարման մարմինների գործունեության կարգը և ձևավորումը
49. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական սկզբունքները
50. «Տարածքային կառավարում» հասկացությունը և սկզբունքները
51. ՀՀ ազգային ժողովի կազմակերպման կարգն ու կառուցվածքը
52. Տեղական ինքնակառավարման համակարգը
53. ՀՀ պետական կառուցվածքը, կառավարման ձևը և պետական ռեժիմը
54. Գործադիր իշխանության մարմինների հասկացությունը և իրավական կարգավիճակը ՀՀ-ում
55. Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները և գործառույթները ՀՀ-ում
56. ՀՀ պետական իշխանության մարմինների համակարգը
57. ՀՀ ընտրական իրավունքի և ընտրական համակարգի հասկացությունը
58. ՀՀ Նախագահի իրավական կարգավիճակը պետական իշխանության մարմինների համակարգում
59. Կառավարության կազմավորման կարգն ու կառուցվածքը
60. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության ֆինանսատնտեսական հիմունքները
61. ՀՀ կառավարության իրավասությունը
62. Մարզպետի լիազորությունները տրանսպորտի և ճանապարհաշինության բնագավառներում
63. Մարզպետի լիազորությունները առողջապահության բնագավառում
64. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունները

65. Քաղաքացիների իրավունքներն ու պարտականությունները պետական կառավարման բնագավառում
66. ՀՀ քաղաքացիություն ձեռք բերելու հիմքերը և կարգը
67. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները
68. Տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման փոխհարաբերակցությունը
69. ՀՀ կենտրոնական բանկի հասկացությունը և կառուցվածքը
70. Ֆինանսական իրավահարաբերությունները, նրանց առանձնահատկությունները և տեսակները
71. ՀՀ ֆինանսական իրավունքի առարկան և հասկացությունը
72. Ֆինանսական իրավահարաբերությունների սուբյեկտները
73. Բնապահպանական իրավունքի սկզբունքները
74. Ֆինանսական վերահսկողություն իրականացնող մարմինները և դրանց իրավասությունը
75. ՀՀ պետական բյուջեի հասկացությունը և կառուցվածքը
76. ՀՀ ֆինանսական իրավունքի համակարգը
77. Ֆինանսական վերահսկողության հասկացությունը և տեսակները ՀՀ-ում
78. ՀՀ բյուջետային օրենսդրության ընդհանուր բնութագիրը
79. ՀՀ բյուջետային համակարգի ընդհանուր բնութագիրը
80. ՀՀ ֆինանսական իրավունքի աղբյուրները
81. ՀՀ կենտրոնական բանկի փոխհարաբերությունները ՀՀ պետական մարմինների հետ
82. Բնապահպանական իրավունքի օբյեկտների և սուբյեկտների հասկացությունը, առանձնահատկությունները և իրավական ռեժիմը
83. Արժույթային իրավահարաբերությունների հասկացությունը և կառուցվածքը
84. Գործադիր իշխանության մարմինների վերահսկողությունը
85. Դրամաշրջանառության և դրամական համակարգի հասկացությունը
86. Մարդու և քաղաքացու բնապահպանական իրավունքները
87. Բնօգտագործման իրավունքի հասկացությունը
88. Իրավաբանական պատասխանատվության հիմնախնդիրները շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտի օրենսդրության պահանջների խախտման համար

Իրավագիտության ամբիոնի վարիչ՝

Ա. Եզեկյան

06.04.2017թ.

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ սահմանադրական իրավունք

ա) Նորմատիվ ակտեր

1. ՀՀ Սահմանադրություն (ընդունված 1995թ. հուլիսի 5-ին՝ 2005թ. նոյեմբերի 27-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 6-ի փոփոխություններով):
2. Հռչակագիր «Հայաստանի անկախության մասին» (ընդունվել է 23.08.1990թ.):
3. «Անկախ պետականության հիմնադրույթների մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքը (ընդունվել է 25.09.1991թ.):
4. «Խղճի ազատության և կրոնական կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 17.06.1991թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
5. «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 16.11.1995թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
6. «Հանրաքվեի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 12.09.2001թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
7. «Կուսակցությունների մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 03.07.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
8. «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 23.09.2003թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
9. «Տեղական հանրաքվեի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 06.02.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
10. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 07.05.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
11. «Ձանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 13.12.2003թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
12. «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 21.10.2003թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
13. «Հավաքների ազատության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 14.04.2011թ.՝ 19.05.2014թ. փոփոխություններով):
14. «Հայաստանի հանրապետության ընտրական օրենսգիրք» (ընդունված 25.05.2016թ.):
15. «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 01.06.2006թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
16. «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 22.02.2007թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
17. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» (ընդունված 21.02.2007թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
18. «Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքը (ընդունված 20.02.2002թ.՝ 25.05.2016թ. փոփոխություններով):
19. «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 03.04.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
20. Конституции зарубежных государств (США, Великобритания, Франция, Италия, Германия, Япония, Канада), Составитель сборника, автор введения-док.юрид. наук, проф. Маклаков В.В. М., 1997.
21. Конституции государств Европейского Союза (Австрийской Республики, Бельгии, Великобритании, ФРГ, Греции, Королевства Дании, Ирландии, Испании, Италии, Люксембурга, Королевства Нидерландов, Португалии, Финландии, Франции, Швеции). Под. ред. Окунькова Л.А. и др., М., 1997.
22. Новые конституции стран СНГ и Балтии. М., 2000.

բ) Տեսական աղբյուրներ

1. **Авакьян С.А.** Гражданство Российской Федерации. М., 1994.
2. **Авакьян С.А.** Конституционное право России. В 2-х томах. М., 2006.
3. Сравнительное Конституционное право (отв.ред. Чиркин В. Е.) М., 2002.
4. **Хабриева Т.Я., Чиркин А.Е.**, Теория современной конституции. М., 2005.
5. **Այվազյան Ն.Ա., Այվազյան Ա.Ն.** Սահմանադրության էությունը և բովանդակությունը, Երևան, 2005:
6. **Կիմ Ղահրամանյան, Վլադիմիր Հովհաննիսյան**, 1500-ամյա Հայկական սահմանադրությունը, Երևան, 1999:
7. **Հարությունյան Գ.Գ.**, Սահմանադրական մշակույթ, Երևան, 2005:
8. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական իրավունք (պատ. խմբագիր պրոֆ. Ն.Ա. Այվազյան), Երևան, 2008:

Վարչական իրավունք

ա) Նորմատիվ ակտեր

1. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգիրք (ընդունված 06.12.1985թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
2. «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» 2004թ. փետրվարի 18-ի ՀՀ օրենքը:
3. ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգիրք (ընդունված 05.12.2013թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
4. «Մաքսային կարգավորման մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 17.12.2014թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
5. ՀՀ դատական օրենսգիրք (ընդունված 21.02.2007թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
6. «Հյուպատոսական ծառայության մասին» 1996 թ. մայիսի 29-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
7. «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» 1996թ. դեկտեմբերի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
8. «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» 1998թ. մայիսի 5-ի ՀՀ օրենքը:
9. «Ազգային անվտանգության մարմիններում ծառայության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 11.04.2003թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
10. «Ոստիկանության մասին» 2001թ. ապրիլի 16-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
11. «Դիվանագիտական ծառայության մասին» 2001թ. հոկտեմբերի 24-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
12. «Քաղաքացիական ծառայության մասին» 2001թ. դեկտեմբերի 4-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
13. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 07.05.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
14. «Կուսակցությունների մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 03.07.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
15. «Զինվորական ծառայություն անցնելու մասին» 2002թ. հուլիսի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
16. «Ոստիկանությունում ծառայության մասին» 2002թ. հուլիսի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
17. «Մաքսային ծառայության մասին» 2002թ. հուլիսի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
18. «Հարկային ծառայության մասին» 2002թ. հուլիսի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
19. «Համայնքային ծառայության մասին» 2004թ. դեկտեմբերի 14-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:

բ) Տեսական աղբյուրներ

1. Административное право. Учебник (Под. ред. Ю. М. Козлова, Л. Л. Попова]. М., 2000.
2. Административное право зарубежных стран: Учебник (Под. ред. А. Н. Козынна и М. А. Шатиной). М., 2003,
3. Административное право. Учебник (Д. Н. Бахрах и др.) М.. 2008.
4. Тихоморов Ю. А., Курс административного права и процесса. М., 1998.
5. Чиркин В. В., Публичное управление. М., 2004.
6. Դանիելյան Գ. Բ., Վարչական արդարադատության կայացման հիմնախնդիրները, Երևան, 2004:
7. Դանիելյան Գ. Բ., Վարչական պատասխանատվությունը ՀՀ-ում (դասագիրք), Երևան, 2007:
8. Եղյան Ռ. Հ., Քաղաքացիական ծառայությունը ՀՀ-ում, Երևան, 2002:
9. Եղյան Ռ. Հ., Քաղաքացիական (պետական) ծառայությունը ՀՀ-ում (ուս. ձեռնարկ), Երևան, 2004:
10. Եղյան Ռ. Հ., Վարչական իրավունքը ՀՀ իրավունքի համակարգում, Եր., 2006:
11. Համայնքային ծառայության հիմունքներ (ուսումնական ձեռնարկ), Ե., 2009:

ՀՀ ֆինանսական իրավունք

ա) Նորմատիվ ակտեր

1. «Հողի հարկի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 1994թ. փետրվարի 14-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
2. «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 1996թ. հունիսի 30-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
3. «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 1996թ. հունիսի 30-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
4. «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 1997թ. ապրիլի 14-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
5. «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 1997թ. մայիսի 14-ին՝ վերջին փոփոխություններով):

6. «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունվել է 1997թ. հունիսի 24-ին):
7. «Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 1997թ. սեպտեմբերի 30-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
8. «Եկամտահարկի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 22.12.2010թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
9. «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող կազմակերպություններում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2000թ. մայիսի 17-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
10. «Ակցիզային հարկի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2000թ. հուլիսի 7-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
11. «Գանձապետական համակարգի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2001 թ. հուլիսի 27-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
12. «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2002թ. հուլիսի 3-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
13. «Աուդիտորական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2002թ. դեկտեմբերի 26-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
14. «Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2002թ. դեկտեմբերի 26-ին՝ վերջին փոփոխություններով):
15. «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2007թ. հոկտեմբերի 11-ին՝ վերջին փոփոխություններով):

բ) Տեսական աղբյուրներ

1. **Շաթիրյան Է., Ս. Մուրադյան,** «Ֆինանսական իրավունք» (ուս. ձեռնարկ). Երևան, 2009:
2. **Бровкина Н. Д.,** Основы финансовою контроля. Учебное пособие, 2007.
3. **Воронин Ю. М.,** Государственный финансовый контроль. Вопросы теории и практики, 2005.
4. **Вострикова Л. Г.,** Финансовое право. Учебник для вузов, 2006.
5. **Грачева Е. Ю., Соколова Э. Д.,** Финансовое право, 2004.
6. **Румянцев А. В.,** Финансовый контроль, Москва, 2003.

ՀՀ մունիցիպալ իրավունք

ա) Նորմատիվ ակտեր

1. ՀՀ Սահմանադրություն (ընդունված 1995թ. հուլիսի 5-ին՝ 2005թ. նոյեմբերի 27-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 6-ի փոփոխություններով):
2. «Տեղական ինքնակառավարման» Եվրոպական խարտիա (15.10.1985թ. Ստրասբուրգ: Հայաստանի Հանրապետությունը միացել է 20.05.1997թ.):
3. «ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 07.11.1995թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
4. «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 26.12.1997թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
5. «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 24.06.1997թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
6. «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 24.11.1998թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
7. «ՀՀ ընտրական օրենսգիրք» (ընդունված 25.05.2016թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
8. «Տեղական հանրաքվեի մասին» ՀՀ օրենքը (06.02.2002թ.):
9. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 07.05.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
10. «Համայնքային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 14.12.2004թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
11. «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 26.12.008թ.՝ վերջին փոփոխություններով):

բ) Տեսական աղբյուրներ

1. «ՀՀ Սահմանադրական իրավունք», (պատ.խմբ. Ն.Ա.Այվազյան), Երևան. 2014:
2. **Ա.Շ.Հարությունյան,** «ՀՀ մունիցիպալ իրավունք», Երևան, 2004:

3. **Атаманчук Г.В.**, "Теория государственного управления", М., 2004.
4. **Выдрин И.В., Кокотов А.Н.**, Муниципальное право России. М., 2003.
5. **Кутафин О.Е., Фадеев В.И.**, Муниципальное право Российской Федерации, М., 2006.

Բնապահպանական իրավունք

ա) նորմատիվ ակտեր

1. «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենսգիրք
2. «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգիրք
3. «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենսգիրք
4. ՀՀ քրեական օրենսգիրք

բ) փեսական աղբյուրներ

5. **Իսկոյան Ա.Բ.**, Հայաստանի Հանրապետության էկոլոգիական իրավունք (իրավական ակտերի ժողովածու), երրորդ լրամշակված հրատ., Եր., 2009:
6. **Իսկոյան Ա.Բ.**, «Օրինաի կոնվենցիայի դրույթների իրականացումը Հայաստանում», Եր., 2006:
7. **Бринчук М.М.**, Экологическое право. М.: «Юристъ», 2005.
8. **Валильева М.И.**, Судебная защита экологических прав. Правовые вопросы возмещения и предупреждения экологического вреда, М., 1996.
9. **Дубовик О.Л.**, Экологическое право Российской Федерации. М., «Проспект», 2005.
10. **Ерофеев Б.В.**, Экологическое право. 3-е издание, дополненное. М., «Форум-Инфра-М», 2006.
11. **Петров В.В.**, Экологическое право России. Учебник. М., «БЕК», 1995.
12. Экология. Юридический энциклопедический словарь. Под ред. С.А. Боголюбова. М., 2000.

Եվրոպական իրավունք

ա) նորմատիվ ակտեր

1. Consolidated Version of the Treaty Establishing the European Community, [24.12.2002] OJ C 325/33.
2. Consolidated version of the Treaty on European Union (Lesbon Treaty), [09.05.2008] OJ C 115/1.
3. Consolidated version of the Treaty on the functioning of the European Union (Lesbon Treaty), [09.05.2008] OJ C 115/1.
4. Council decision 2002/187/JHA of February 28 on setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime, [06.03.2002] OJ L 63/1.
5. Council decision 2006/512/EC of 17 July 2006 amending decision 1999/468/ EC laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission, [22.07.2006] OJ L200/11.
6. Council decision of 25 June and 23 September 2002 amending the Act concerning the election of the representatives of the European Parliament by direct universal suffrage annexed to the Council Decision 76/787, [21.10.2002] OJ L 283/1.
7. Europol Convention, [27.11.1995] OJ C 316/2.
8. Protocol on the Statute of the Court of Justice of the European Union, [16.12.2004] OJ C 310/210.
9. Rules of Procedure of Committee of the Regions, [31.01.2007] OJ L23/1.
10. Rules of Procedure of the Council of the EU, [16.10.2006] OJ L 285/47.
11. Rules of Procedure of the Court of Auditors of the European Communities, [20.01.2005] OJ L 18/1.
12. Rules of Procedure of the Court of First Instance of the European Communities, [14.08.2003] OJ C 193/41.
13. Rules of Procedure of the European Parliament, [15.02.2005] OJ L 44/1.
14. Treaty Establishing Constitution for Europe Union, [16.12.2004] OJ C 310/1.
15. Treaty of Nice amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts, [10.03.2001] Official Journal C 80/1.

բ) Տեսական աղբյուրներ

1. **Ղազինյան Ա.Գ.**, Եվրոպական Հանձնաժողով: Իրավական Կարգավիճակի Հիմնահարցեր, Երևան, Տիգրան Մեծ հրատարակչություն, 2003:
2. **Սարգսյան Ա.Գ.**, Եվրոպական Միության ինստիտուտներ և ընթացակարգեր, ուսումնական նյութերի ժողովածու, Երևան, ԵՊՀ Հրատարակչություն, 2009:
3. **Кашкин С.Ю.**, Право Европейского Союза, Москва, издательство Проспект, 2009.
4. **Чиркин В.Е.**, Сравнительное Конституционное Право, Москва, издательство Международные отношения, 2002.

5. **Хартли Т.К.**, Основы Права Европейского сообщества, Москва, 3-е издание, издательство ЮНИТИ, 1998 (перевод с английского под научным редактированием В.Г.Бенды).
6. **Энтин Л.М.**, Европейское право, 2-е издание, Москва, издательство НОРМА, 2007.
7. Article by David Stasavage, Open-Door or Closed-Door? - Transparency in Domestic and International Bargaining - October 3, 2004, International Organization, vol.58, no.4.
8. **Craig P., de Burca G:** EC Law, Text, Cases and Materials, 3rd edition, New York, Oxford University Press, 2003.
9. **Hartley T.C.**, The Foundations of European Community Law, 5th edition, New York Oxford University Press, 2003.
10. **John Peterson and Michael Shackleton**, The Institutions of the European Union, 2nd edition New York, Oxford University Press, 2006.
11. **Karen Davies**, Understanding European Union Law, 3rd edition, Abingdon, Routledge Cavendish, 2007.
12. **Mike Cuthbert**, European Union Law, 6th edition, Abingdon, Routledge Cavendish, 2007.
13. **Nigel Foster**, EU Law: Questions and Answers, 6th edition, New York, Oxford University Press, 2007.
14. **Paul Craig and Grinne de Burca G:** EC Law, Text, Cases and Materials, 4th edition, New York , Oxford University Press, 2008.
15. Weatherill St. Law and Integration in European Union, Oxford, Clarendon Press, 1999.

Պ ե տ ա կ ա ն կ առ ա վ ա ր ու մ

ա) Նորմատիվ ակտեր

1. ՀՀ Սահմանադրություն (ընդունված 1995թ. հուլիսի 5-ին՝ 2005թ. նոյեմբերի 27-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 6-ի փոփոխություններով):
2. ՀՀ «Ընտրական օրենսգիրք» (ընդունված 13.12.2003թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
3. «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 22.02.2007թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
4. «Պետական կառավարչական հիմնարկների մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 23.10.2001թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
5. «Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 23.10.2001թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
6. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 07.05.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
7. «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքը (ընդունված 20.02.2002թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
8. «Քաղաքացիական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 04.12.2001թ.՝ վերջին փոփոխություններով):
9. «Ոստիկանությունում ծառայության մասին» 2002թ. հուլիսի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
10. «Մաքսային ծառայության մասին» 2002թ. հուլիսի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
11. «Հարկային ծառայության մասին» 2002թ. հուլիսի 3-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:
12. «Դիվանագիտական ծառայության մասին» 2001թ. հոկտեմբերի 24-ի ՀՀ օրենքը՝ վերջին փոփոխություններով:

բ) Տեսական աղբյուրներ

13. **Սուվարյան Յու., Կոպյան Վ.** Տնտեսության հանրային կառավարում - Եր., 2003թ.:
14. **Օրդյան Է.** «Պետական կառավարման համակարգը Հայաստանում, ձևավորումը, բարեփոխումները և հիմնահարցերը»; Երևան, ՀՀԿԴ, «Պետական ծառայություն», 1998թ.:
15. Մենեջմենթ: /Պրոֆ. Յու.Սուվարյանի ընդհ. խմբ.:/ Եր., Տնտեսագետ, 1999թ.:
16. **Զալինյան Ա.** Պետական կառավարման համակարգերի տեսակներն ու առանձնահատկությունները: Մտորումներ պետական կառավարման բարեփոխումների և պետական ծառայության զարգացման մասին: - «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում» գիտական աշխատությունների ժողովածու: #1, 2002թ.:
17. **Արսենյան Գ.Բ., Գևորգյան Թ.Ա., Եղիզարյան Վ.Մ.** Պետական կառավարման հիմունքներ: - Եր.: 2001:
18. **Глазунов Н.И.** - Система государственного управления: Учебник для вузов, М., 2002.
19. **Чиркин В.Е.** - Государственное управление. Элементарный курс.- М., 2002.